

P717-14724

Nr. 9, vol. 24

1925

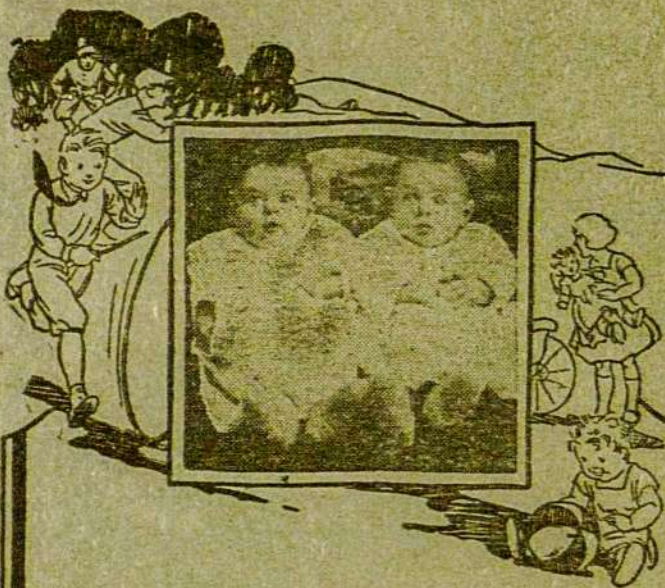
ŽVAIGŽDĒ = The STAR.

A LITHUANIAN MONTHLY PUBLICATION, PUBLISHED BY A. MILUKAS & CO. AT 3654 RICHMOND STR., PHILADELPHIA, PA. YEARLY SUBSCRIPTION \$2.00, SINGLE COPY 25 c.

Rugsėjis m. == September, 1925

Entered as second class matter at the Philadelphia Post Office under Act of March 3, 1879.

Štai Linksni Bambino Dvynukai

Negalėjo ramiai ilsėtis per 10 mėnesių. Dabar miega ramiai ir auga riebyn. Perskaitykit žemiau pacituotą laišką ir nuspreskit nupirkti bonką Bambino savo kūdikiui be jokio atidėliojimo. Šitas puikus kūdikių vidurių valytojas privalo užimti žymiausią vietą kiekvienoje naminių vaistų šėputėje.

“Gerbiamieji:—

Šiuo laišku noriu jums ištarti širdingiausį ačiū už gerus vaistus, kuriuos man prisiuntėt. Per 10 mėnesių aš negalėjau ramiai primigti nei vieną naktį ir kaip greitai aplačiau vaistus, kuriuos man prisiuntėt, tuojuos daviau savo kūdikiams ir po to jie užmigo ir ramiai miegojo visą naktį. Aš turiu penkis kūdikius ir mano nelaimėi iki šiol nieko nežinojau apie šituos gerus vaistus, kuriais yra Bambino. Dar kartą tariu ačiū ir linkiu, kad šiuos vaistus naudotų visos motinos. Jie padarė stebuklus mano kūdikiams ir dabar jie auga riebyn.”

Mrs. W. K., New Britain, Conn.

Pareikalaukit dykai duodamo Bambino pavyzdžio ir Dr. Richterio Knygos Motinoms. Arba nusipirkite už 35c bonką Bambino iš savo vaistininko šiandien.

F. AD. RICHTER & CO.

Berry & South 5th Sts., Brooklyn, N. Y.

„ŽVAIGŽDĖ“--MĖNESINIS ŽURNALAS.

DVIDEŠIMTI DU METU buvusi savaitinių laikraščių „ŽVAIGŽDĖ“ dabar eina kaip mėnesinis literatūros, mokslo ir politikos žurnalas, leidžiamas A. Milukas & Co. B-vės iš Philadelphia, Pa. 3654 Richmond Str. Pavienės „Žvaigždė“ knygos kaina 25 centai, metams prenumerata 2 dol.

RUGSEJO — SEPTEMBER 1925 M.

1875

1925

50 METŲ VYSKUPO M. VALANČIAUS MIRTIES
SUKAKTUVĖS.

Užprašymus ir pinigus
adresuoti:

„ŽVAIGŽDĖ“

3654 Richmond St.
Philadelphia, Pa.

LYON vart.
respublikinė
biblioteka

Kun. Adomo Grinevičiaus – Jungto Atsiminimų Bruožai.

(Tasa.)

Aš turiu omenyje Suvalkija kur gimiau, augau, mokiausi, visą gyvenimą pašvenčiau kunigaudamas, kur jau laikiu mirties, nenuostabu, kad aš nenoriu su Suvalkija, su Seinaie atsiskirti, visiems noriu priminti kaip ten (Seinuose) plėtojosi, augo tautiškas susipratimas klierikų ir kas jo priešaky stovėjo.

Po mirties vyskupo Lubiensko teisingiau tariant joje išstrėmimo ir nunuodimo, Seinuose kilo reakcija. Zymesnieji seminarijos profesoriai prasišalino, vietoj jų pavadinti tapo retrogradais lenkai, Pekarskiai – Romatauskiai ir skaisti Seinu šviesa ėmė temti. Tiesa, atsirasdavo jaunuolių tarpe vienos kitos pakilesnės sielos blyksteldavo, tačiau visų nepajiegdamos aukštumon pakelti – sugniuždavo. Taja šviesia žvaigždute buvo Petras Kriaučiūnas, anas kovojo su tamsybėmis, nepajiegdamas jų įveikti, pergalėti, priverstas buvo kiti vyskupijon keltis ir Petrogrado Akademijoje šviestis. „Aušros“, „Sviessos“, „Varpo“ metu užsimezgė Seinuose lietuvių klierikų tarpe draugijėlė. Aš su jaja turėjau artimus santykius, jos priešaky stovėjo a. a. Antanas Staniukynas, Thomas Zilinskas, Endrius Dubinskas ir Juozas Laukaitis. Be paminėtųjų anuometinių kuopelės asmenų iš jos išėjo žymūs vyrai: kai antai Pranas Būčys, Lietuvos Univer-

siteto rektorius, Justinas Staugaitis, Seinų vyskupijos kanauninkas, Seimo pirmininkas ir kiti, kurie Bažnyčios ir Lietuvos naudai darbuojasi pamokslais, paskaitomis raštais.

Suvalkijoje spaudos uždraudimo metu stojo su rusų valdžios nedorais įsakymais į griežtą kovą Martynas Sederevyčius, Sudargo klebonas, anas pasikvietė talkon visą jaunų kunigėlių eilę. Vieni rašė, kiti pinigus dėjo, tretį knygas, knygeles visur platino. Galima sakyti M. Sederevičius rusų raidėmis spaustas knygas iš žmonių rankų ištrenkė, jų vieton lotynų raidėmis spaustus „Saltinius“ ir kitas knygeles įteikė, žodžiu Katalikų Bažnyčią statė ir ją raštais žmonių širdyse rėmė. Tai buvo Sudarge, iš kur M. S. patogų ir lengva susisiekti su Tilžės spaustuvinkiniais ir Zemaitiją lankyti, kur pašalpos razdavo.

Apie M. Sederevičių Universiteto docentas J. Tumas paskaitą laikė ir brošiūrą atspaudino. Man regis dar plačiau rengiasi, nupasakoti apie Sudargo kleboną Lietuvos apaštala dr. J. Totoraitis tik dėja, surinkta medžiaga karo metu kur ten Rusijoje dingo*). Suvalkijos švietimo ir tautiškojo susipratimo sostine buvo ir dabar tebėra — Marijampolė. Marijampolės gimnazijoje buvo mokytojas žymus ir įtakingas vyras a. a. Petras Kriaučiūnas. Jis su savo draugais Staniškiu, Jasiulaičiu, Arminu diegė mokinių širdyse tautiškąjį susipratimą, kėlė apylinkės liaudį išmiego ir žadinte žadino prie lietuviškųjų knygų ir laikraščių skaitymo, nekartą ir pats (P. K.) lietuviškus spaudinius žmonėms dalindavo. Čia vieta priminti nelemtos atminties Marijampolės gimnazijos inspektorių Andrių Botyrių, nors anas buvo vedęs rusę ir pats stačiatikiu

*) Atspausa „Draugo“ spaustuvėje Chicagoje.

tikybą priėmęs, tačiau žmonių ir mokinių tarpe sklediš lietuvystę, lenkų nemėgo. P. Kr. mokiniai baigę universitetą ar išišventinę kunigais, tapo lietuvystės platintojais. Jie palaikė „Aušrą“, „Sviesą“, „Apžvalgą“, vėliau, susijungę Maskvos, Varšavos studentai ir Seinų seminarijos klierikai leido „Varpą“. Visi žinome, kad „Aušros“ įsteigėjai buvo Jonas Basanavičius ir Simanas Norkus ir kiti, žinome kad varpininkų pirmieji atsistojo Vincas Kudirka — Kapsas, jo paminėjimui Kauno lietuviai rengia didį žurnalą išleisti. Spaudinius reikėjo žmonių tarpe platinti, čia siena sargais apstatyta, anie saugojo, kad niekas, nei knyga, nei laikraštėlis lietuviškai Tilžėje spautų Lietuvon nepakliūtų, prasikaltėlius bausta. Tačiau Dievas padėjo, šviesos platintojus leido. Man regis platintojai dažniausiai eidavo dėl pelno į Prūsus knygų, laikraščių parsinešti, jokios idėjos nesuprasdami, kadangi rusai pavaikydavo, tuomet gimdavo rusų neapykanta. Ir kad jiems atkeršinus nešdavo užgintus raštus — knygas, tokių gana daug pradžioje buvo, kurie savarankiškai, neorganizuotai elgėsi. Trys Suvalkijos vyrai organizuotai plačiu ruožu varė knygų kontrabandą. Butent Antanavičius, kursai pirma su M. Sederevičium kartu darbavosi, vėliau persiskyrė ir uoliai Dzūkijos dirvas sėjo, pasiekdamas Simną, Kriokalauki, Udriją, Slabadą. Kiti du jo draugu pasižymėjo daug plačiau, jiedu beveik visą Lietuvą pasiekė. Kauną — Vilnių raštais spaudiniais ap-rūpindamu, būtent Petras Mikolainis ir Juozas Kancėris. Pirmasai P. Mikolainis kilimo iš Vištyčio dirbo tautos darbą „Sviesos“ metu ir pirmiausias „Varpo“ metais. Kada vargšą rusai sučiupo ir pasodino į Vištyčio šaltąją, tada jam besėdint atėjo šventa diena ir buvo iškilminga procesija. Tas pasiprašė, kad jį leistų į bažnyčią,

mat prie procesijos tarnautojų priklausė. Saltosios užveizda leido jį į bažnyčią su sąlyga, kad po pamaldų grįžtų. Vėjo paukštis laisvę gavęs, kur tau begriš į kalėjimą. Savo keliais išdūmė į Prūsus ir pasivadino Makalojum ir dar daug metų atlankydamas savo pažystamus prietelius plačiai veikė. Pagaliau, turėdamas M. Jankaus pasą vos neįkliuvo į rusų rankas Liudvinave, tik vietos viršaičiui Juozui Botyriui pakenkė ir daugiau nebelankė Suvalkijos; kuri laiką sėdėjo Tilžėje pasivadinęs Neveskiu; ten savo lėšomis leido knygutes, pagaliau emigravo į Ameriką kur ir dabar Lietuvos naudai veikia.

Antras Lietuvos tarnas Suvalkijoje (kaip mes buvome juos prate vadinti) Juozas Kanceris kilęs nuo Kalvarijos, Pajaujiškių Paulionių giminaitis. Dingus P. Mikolainiui Dievo apveizda pašaukė jo vieton J. Kancerį. Abudu varė didelę lietuviškų knygų prekybą ir turėjo savo žinioje visą suorganizuotą štabą, begalę tarnų ir tarnaičių, visi vieno ir kito priklausė. Tilžėje ar Veyeris ar Mauderodė ar Senkė arba Bytėnuose Jankus, jiedviem nurodant kelią, siūsdavo knygų ryšulius, tarnai iš ten pasiimdavo ir platindavo po visą Lietuvą. Ramiausiai pereidavo siena Slavikų par., Sešupės pakrantėmis, karklais ir žilvičiais apžėlusiomis. Pagaliau ir gudrus Lietuvos tarnas J. Kanceris nepasislėpė nuo budrios rusų žandarų akies. Sugautą skaudžiai kankino, važinėjo iš kalėjimo kalėjiman, net vargšo protas ėmė klysti, buvo už Varšavos Tvarkuose, , tat jam pasisekė, vadinasi, palaikė pamišėliu — paleido. Ištrūkęs paukštis iš vanagų nagų, gavęs, laisvę iškeliaavo į Tilžę ir toliau ligi spaudos atgavimo knygomis ir raštais Tėvynei tarnavo. J. Kanceris gyvas, Kalvarijoje gyvena. Kam rūpėtų paskutiniai spaudos draudimo metai tas galėtų asmeniškai su juo pasikal-

bėti ir daug ką naują iš jo sužinoti; Petras Mikolainis **gi** gyvendamas Amerikoje pats apipasakojo savo gyvenimo nuotikius 1920 m. „Varpo“ NN. 6—7 ir 8—9.

Galop paminėsiu man žinomus veikėjus, knygu platintojus turinčius sąrįšį su viršui išvardintais Lietuvos tarnais arba savarankiškai veikiančiais. Pakaunėj pasižymėjo Eimaitis, Zapyškio gyventojas, Zitinevičiaus, steigiamojo seimo atstovo vošvis, jau miręs. Anas be savo apylinkės siekė Kauną ir Aukštąją Panemunę, kur Zakristijonas Matas Tulas — tretininkas, priimdinėjo knygu ryšulius ir toliau į Darsuniškį, Kruonį, Jezną siųsdavo. Dar Pakaunėj knygu platinimu užsiimdavo ir nekarta buvo Tilžę matęs Antanas Daunora; abudu gyvu. Jau miręs Vosylius Reventas apie Garlevą nešiojo knygas.

Kalvarijoje žymi ir garsi buvo Agota Zymanaitė, tretininkė, dar gyva. Jinai plačiai veikė aprūpindama knygomis visas Kalvarijos apylinkės parapijas, ypač daug knygu imdavo Punsko žmones, Pacenta ir Kupstas. *) Pas ją (A. Z.) rusai daug kartų krata darė, bet nieko nepėšė-nerado, kadangi knygu ir laikraščių pas save nelaikydavo, kitur paslėpdavo, tik reikalui parsinešdavo, Jinai buvo žinoma jei nevisai Suvalkijai, tai bent Kalvarijos apylinkei; išsitarus „eik pas Agotą, rasi gausi“, visi suprasdavo: ką reiškia ir į kur reikia kreiptis. Dar paminėsiu Kalvarijos apylinkės užieipelnijusius vyrus — ūkininkus spaudos uždraudimo metu: Petras Landžius Akmenynų k., Juozas Barkauskas Santakos k., a.a. Bernardas Klimas, tėvas Petro Klimo žymaus Lietuvos diplomato, dabar mūsų atstovo Romoje ir Motiejus Akelis. Pas juos Lietuvos tarnai ar Petras Mikolainis, ar Juozas Kanceris laikė knygu sandėlius, kur prireikė, toliau veždavo kad

*) Dirbęs kelis metus „Žvaigždės“ spaustuvėje, Shenandoah, Pa.

ir į Kauną. Pastarasis, vadinasi, Motiejus Akelis tapo ištremtas dviem metams į Rygą. Dėka caro Mikalojaus manifestui dėl jo vainikavimo, bausmė sutrumpinta. Beje, Antanas Svedas Kalvarijos vargoninkas, daug daug lietuvybei yra užsitarnavęs.

Kaip aukščiau minėta, kad Dzūkija knygomis aprūpindavo Antanavičius. A. a. Antanas Radušis, Udrijos vikaras įsteigė pas Juozą Nasiulevičių knygų sandėlį, kur žmonės pirkdavo ir dalindavosi visoje apylinkėje, net viena kartą kun. Alfonsas Racevičius Birštono klebonas iš Udrijos pilną maišą knygų išsivežė. Pas Petrošką Slabados par., Ivantiškio k. prisilaikydavo lietuviškosios knygos knygelės. Simno klebono Valentino vežėjas Petras užsiimdinėjo uždrausta literatūra.

Išvardinau man žinomus asmenis, o kiek yra nežinomų ir niekaip negalima bus sužinoti, surasti ir jų vardus surašyti, kadangi tai slapta, užginta darba veikė, nedrašu buvo pasirodyti, kad nepakliuvus į rusų žabangas. Kaip kur daug nuveikė drąsios, dievuotos moterėlės, mergelės - tretininkės, jau daug jų yra mirusių, kaikurios dar gyvos, tokių pilna Lietuva buvo, kitaip, niekaip nebūtų atsilaikyta, kad ne visų pasišventimas, ištvermė, idėjai pasiaukavimas. Mums padėjo ir kitataučiai, kitatikiai — žydėliai. Žinau, kad Seinų siuvėjai žydėliai važiodami pasiūtus kunigam rūbus, draug važiojo ir lietuviškus raštus, kartais net nežinomi ką veža. Viena Kalvarijos žydė Gutkė važiojo rankraščius į Kibartus Eitkūnus, iš ten su vokiečių marke siųsdavo Tilžėn. Vieną kartą, girdi, turėjusi didelę baimę dėl rankraščių kada rusų žandarai darė Kybartuose kratą. Visi Lietuvai tarnavo, elgėtos, galenterninkai knygas pardavinėjo atlaiduose, pašto vežėjai, net ir rusų policija. Mat kai buvo. Udri-

Jos vals. viršaitis ištikimas žmogus, vežė iš Kalvarijos knygų maišą. Alytaus žemskis pasibaigus liosams, neturėdams kur dingti prašė viršaičio, kad jį parvežtų; viršaitis nesigailėjo vietos, pasodino žemskį ant lietuviškų knygų ir ramiai namo važiavo.

Silpnesnės sielos vyrai sužinoję, kad pavojus grėsia, norėdami apsivalyti, iškasdavo sodne, ar kur kitur duobę, ugnį sukurdavo, tartum koki laužą uždegdavo ir užgintusias knygas, brošūras, laikraščius degindavo, arba tiesiog krosnin kimšdavo, kad ugnies liepsna suvalytų, ar arklydėję po arklių kojų palaidus laikraščių lapus klodavo kad dirvoms trąša būtų. Taip padarė Kušliškių Bernardas Klimas, knygas gi į dėžę sandariai sudėstė, skarda apdengė ir sodne iškasęs duobę paslėpė. Ješkota nesurasta, kad ir po šiai dienai anoji dėžė su knygomis žemėje trūni.

Galų gale paminėsiu, kokios laikytasi taktikos platinant knygas. Visi knygų ir laikraščių platintojai ar tikri Lietuvos tarnai, ar tik tarnautojai - tarnukai, su maža žmonių dalele atvirai elgėsi. Kalbėdami su nepažįstamais ar mažai pažįstamais laikė burną užčiauptą, paklausti dėjoši nieko nežiną, nesupranta. Kiti laisvi nuo šapų, kur jokio knygų sandėlio nelaikė, o tautiškai susiprātę, visur ir visuomet lietuviškai vadindavosi ir kitus žadindavo, ragindavo prie skaitymo. Paskutiniaisiais laikais prieš spaudos leidimą, visa Suvalkija buvo pilna susipratusių kuopelių. Jei vienai grėsė paojus, tai ir kitos apie tai žinojo. Gana paminėjus Mariampolės apylinkės „Sietyna“. Reikėdavo išmėtyti, prie stulpų prilipdinti proklemacijas, ir staiga viena nakčia visa Suvalkija žino, visur pakelėse stulpai, medžiai nuo proklamacijų marguliuoja. Daug daug turėdavo žemskiai darbo kol nulu-

pinėdavo. Niekaip nesugebėjo rusai suprasti to lietuvių gudrumo, veiklumo, kad ir žiauriausi, kaip Mariampolės žandarų viršininkas Vonseckis ir jo darbų padėjėjas prokuroras. Darydavo smulkias kratas, nieko įtariamą neradę keikė; nekartą kratant patys pamedavo užgintąjį raštelį, paskui neva radę kaltindavo nekaltą žmogelį ir Kalvarijos kalėjiman kimšdavo, tačiau matė, kad nieko negelbsti, vis dar daugiau ir daugiau knygų iš užsienio ateina ir dar kokių gražių, turiningų. Cia rusai suprato, kad su lietuviais sunki kova, kad reikia jiems leisti spaudą, rasit tuo juos palankesnius būsią galima padaryti. Pagaliau Japonų karas pribrendusį spaudos klausymą 1904 m. gegužės 7 d. — išrišo — spauda leista! Garbė Dievui!

B. Dzūkas.

KUN. A. GRINEVICIUS—JUNGTAS.

Kaip aš lietuviu virtau.

Amžina atsilsį mano mamaitė nekarta pasakodavo, kad kadaise Kalvarijos apielinkėje buvo maras. Vaikščiodavo, girdi, palangėmis išdziūvusi, liesa, net pajuodavusi žmogystė moteriškosios lyties, juodu užsupalu apsi-
gaubusi, ir ties kurių namų grinčios langu juoda skara pamuosavo, staiga tųjų namų visi gyventojai mirę ir taip ūmai Kalvarijos apielinkės visus gyventojus juoda baidyklė iš šiojo pasviečio išvariusi, tik kažin kokių stebūklų du gyvu liko, būtent: Cirailės Zapė ir Mockavo Jonas. Jiedu susipažino, susidoravo (susituokė) ir ilgai ilgai gyvendamu susilaukė daug vaikų, dukterų, anukų ir praanukų. Išmirus žmonėms į patuštėjusias vietas ėmė grūstis vilniečiai (turbūt ten maras nekliudė) kai anuomet sakydavo į Užgirinį Traką arba į Sudaviją. Ateivių tarpe rasdavosi bajorėlių. Viens bajorėlis (šlėkta) Jakimavičius atsivedė du sūnu. Vienas su tėvu liko miškuose, kur Raudenės upelis (Raudenyčia) į Kirsną įteka, kur dabar Jakimavičių Vincas gyvena; tėvas Vinco, Mikas Jakimavičius buvo baigęs Seinų dominikonų liceum (gimnaziją). Kitas ateivio Jakimavičiaus sunus sėdos palei Raudenio ežerą Pajaujiškėse, kur dabar Andriaus (Lašiniaus) sūnus Bronius Jakimavičius gyvena. Ateiviai Jakimavičiai ilgus metus savo tarpe ypač svetur Kalvarijos miestely visuomet su kitais lenkiškai kalbėdavo. Ir ma-

no mamaitė kilusi iš Pajaujiškių Jakimavičių labai mėgo lenkų kalbą. Pakeleivius mozūrus vaišindavo ir su jaisiais pratesdavo pašnekėsi, kad tik ilgiau bajorų kalba pašnekučiavus. Visus savo vaikus ir mane išmokino lenkiškai poteriauti. Paūgėję nuo kitų išsimokindavo lietuvių kalbą melstis. aš gi nuo ubagų (elgėtų) išmokau lietuviškųjų poterių. Vyriausiasis mano brolis Silvestras, turbūt niekad nesimeldė, nė lietuviškai neskaitė, nors gimnaziją Mariampolej buvo lankęs ir lenkų gi kalbą knygas mėgo skaityti. Tad a. a. mamaitė visus savo vaikus ir mane lenkų dvasia maitino.

Paminėjus motinos kilmę prider ir tėvo, vadinasi, Grinevičių bočius paminėti. Tuomet tai turbūt po maro, kada Jakimavičiai Kalvarijos apielinken atsikėlė ir Grinevičiai nuo Vilniaus ar Gardino*) atvyko ir apsigyveno kur dabar tėra dvaras Bukta, Liudvinavo vals. Ar ilgai ar trumpai Grinevičiai Buktoje gyveno, sunku sužinoti, gana kad aštuonioliktam amžiuje, koks ten Tyzenhauzas karaliaus išdininkas (podskarbi krolewski,) užsimanė dvarą statyti kur dabar Trobiškių Botyriai gyvena ir jau buvo mūro sienas pastatęs, ką ilgus metus griuvėsiai liudijo. Turbūt didžiam ponui Tyzenhauzui toji vieta netiko, labiau pamėgo vietą ant Šešupės kranto, kur Grynevičiai gyvena. Grinevičius iškėlė ir didį dvarą Buktos įrengė. Grinevičiai gi pirko iš Jucevičių 220 žemės margų Kirkiliavą (klucz buchcianski). Grinevičių tėvas Juozas padalino pirktąją žemę trims savo vaikams po 77 margus. Juozo Grinevičiaus brolis Butkos apielinkėj rado vietą ir čia apsigyveno; tos Grinevičių šakos paeina liaudininkų šulas daktaras Kazys Grinius-Grinevičius.

*) Vienas Gardino gub. kaimas vadinosi Grinevičiai (Hryniewiczze) H. Rzewuski „Pamiętniki Soplicy“.

Visi Grinevičiai vadinos bajorais - šlėktomis, baudžiamos niekur nėjo, tiktai valdžiai done, vadinas, nedidelę mokestį mokėjo, (vra dokumentai - darodymai). Lenkų kalbą mėgo, rašė ir skaitė lenkiškai, lietuvių raštą vadino muzikų raštu, lenkams gi užuojautą rodydavo. Mano motina su pamėgimu kalbėdavo apie lenkų sukilimą 1830 metais, nekėsdavo rusų, rudine juos vadindavo. Taigi aš išauklėtas lenkų dvasioje ėjau mokslą ir toje dvasioje po paskutinio lenkų sukilimo atsidūriau Seinų seminarijoje. Reikia žinoti, kad pasibaigus lenkų sukilimui, Seinų vyskupiją ėmė valdyti vyskupas grovas Kastas Lubienski-. Buvo mokslo vyras ir rūpinosi klierikų tarpe mokslą pakelti. Visos vyskupijos mokyčiausius kunigus pakvietė ir liepė seminarijoje profesoriauti. Būtent: Antaną Lesniauską kalbų žinova, Jona Prūselaitį matematiką, Baltrų Žukauską (Vabala) filozofa, Stasį Jamiolką, literatą ir rubrų žinova. Matą Strima-Strimavičių, Saliamoną Oliaką moralistą, prancuzą pedagogą Mezoner. Jieji trijuose seminarijos kursuose be teologijos, filozofijos, rašto švento, Bažnyčios istorijos dėstė lotynų, lenkų, prancuzų, graikų, kalbas, dargi v. Wanes vokietis norinčius vokiškai mokino, beto J. Prūselaitis matematiką gvildeno. Vyskupijos valdytojas gr. Lubienskis norėjo, kad seminarijoje mokslas prilygtų akademijos mokslui. Deja, nesisekė — per maža lėšų turėta ir kitos aplinkybės neleido, bet vis Seinų seminarijoje mokslas pirmyn pastumėta, vis gerų norų, naudingų sumanymų atgarsiai ilgai ilgai atsiliepdavo. Bet ne apie tai noriu kalbėti, tik pasiryžau parodyti kaip aš seminarijoje lietuviu virtau.

Tuometinėje Seinų seminarijoje lenkų dvasia viešpatavo, bet turėjo mažiau lenkų šovinizmo žymės. Visi lie-

tuviai profesoriai mėgo savo tautą. Žukauskas dainų žinovas ir mėgėjas, lenkas Jamiolkauskas visų klierikų mylimas, jau šiek-tiek buvo pramokęs lietuvių kalbos, kad būtinam reikale, kai pats sakėsi, galys lietuvius išpažinties klausyti, dejavo, kad rusų valdžia uždraudusi lietuviams knygas spaudinti, dar turėjo savo knygyne šešias lietuviškąsias: Iš lenkų kalbos Rupeikos versta „Išmisločių“, Juškevičių „Svodbinę Rėdą“, „Lietuvių kalbos Dalykai“, ar kitaip pavadinta nepamenu, ir man regis Totoraičio „Pamokslai“, liaudis vadindavo „paukštinės“. Tasias knygutes prof. Jamiolkauskas duodavo klierikams pasiskaityti, beto kiti profesoriai duodavo lenkų kalboje knygas šventėms skaityti. Prof. Jamiolkauskas bemaž per visas metų šventes važiuodavo Varšavon ir iš ten parsiveždavo naujų knygų, jų tarpe Sirokoplės - Kondratavičiaus, Mickevičiaus, Igno Chodzko ir kitų apie senovės lietuvių veikalus, padavimus rašytų ir duodavo klierikams kaipo naujieną pasiskaityti, mes jas brangindavome ir dideliausiu turtu laikydavome ir noriai skaitėme. Man labiausia tiko Kondratavičiaus: „Kęs chleba“, „Dęborog“, „Margier“ ir kiti jo veikalai, Mickevičiaus: „Konrad Valenrod“, „Gražina“, „Pan Tadeusz“, taip pat mėgau I. Chodzko „Pamiętniki Kwestarza“, dargi Korzeniowskio ir Kraszewskio apysakas skaityti. Tiejį rašytojai darė nemaža įtakos į klierikus, kad vienais metais vyresnieji mano draugai užsidegę prieš išvažiuojant vasarą atostogoms suėję salėn po karštų kalbų pasiryžo vasaros metu lietuviškąjį žodyną paruošti, net raidėmis pasidalino, aš prie to darbo neprisidėjau manydamas, kad nieko neįsisia ir tikrai maža kas darbavosi, bet vis tautiškoji dvasia jau uolių seminarijos moksleivių tarpe kilo ir ilgesniam laikui pasiliko, kas išsišventinus ivykdynta. Pa-

galiau pats Jo Ekselencija vyskupas Lubienskis lietuvius mylėjo, kelis žodžius lietuviškai tarti mokėjo ir visomet lankant bažnyčias lietuviškai aveles sveikindavo: „Tegul bus pagarbintas J. Kristus“ — dar kaip kur ir šv. giesmę užgeidodavo: „Garbė ir Slovē“... Lietuviams to tiktai reikėjo, prisirišdavo prie savo ganytojo ir ilgai jį minėdavo.

Man išsišventinus lietuviškoji mano siela jau buvo atbudusi. Dievo Apveizdos parėdimu likau dvasiškosios valdžios paskirtas Aukštojon Panemunėn, kur dabar gyvenimo dienas baigiu, trečiuoju kunigu, kadangi Panemunės klebonas Rokus Bučeniauskas pasenėjęs ligūstas, maža galėjo bažnyčioje veikti, būtina reikėjo padėjėjo. Aš gi to reikiamojo padėjėjo vietą užėmiau ir 15 mėnesių jo pareigas pildžiau.

Atsimindamas savo prof. Jamiolkausko patarimus, kad reikią žmonių tarme jiems pamokslus sakyti kad geriau suprastų, ėmiau kietą „I“ vartoti ir išsimokinau vietos tarmės ir žmonių tarme pamokslus sakydavau. Knvgelės, ką man Paemunėj esant mano rankas pasiekė šios buvo: Vysk. Valančiaus „Prade ir Išsipletimas Rimo Katalikų Tikėjimo“, Ivinskio „Genavaitė“, Daukanto „Fedro Pasakos“. Ir ką tiktai sugriebdavau lietuvių kalboje spaudinta, viską skaitydavau ir negirdėtus žodžius, išsireiškimus del atsiminimo pasižymėdavau. Tai tokiu būdu virtau lietuviu, pamylėjau darbo žmones, kurie daug kentė nuo rusų, lenkų; darbavausi ir darbuojuos jų labai. Kaip darbavausi ir dar darbuojuos, tegu kiti taria, aš apie save rašyti nepajėgiu, tik dar paminėsiu apie mano nuotikius draudžiamąją literatūrą platinant.

(Dar ne viskas.)

Bell Phone

Oregon 8995 M

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia. Pa.

Lietuvišs Daktaras ir Chirurgas

Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.

„ 2 „ 4 P. M.

„ 7 „ 8 P. M.

Nedėliomis „ 10 „ 8 P. M.

Telphonas Bell: Kensington 2651 W

Dr. F. Trygar

Gydytojas Akušeras ir
Chirurgas

3119 Richmond Str., Phila., Pa.

Valandos: nuo 8 iki 10 iš ryto,

nuo 2 iki 4 lr nuo 6 iki 9 vakare,
nedėdieniais nuo 11 iki 2 ir nuo 6
iki 9.

Lai PAIN-
EXPELLERIS
Praveja Skausmus!

Trinkite greitai taip, kad šis
stebėtinai linimentas persisunktų
per odą į pat tą vietą, iš kur
paeina nesmagumai.

Pain-Expelleris palengvina kraujo-
sukepimą ir atsteigia normalią
kraujo tekėjimą įsistomis.

35c ir 70c vaistinėse. Tėmykite, kad būtų
Inkaro vaizbaženklis ant pakelio.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sta.
Brooklyn, N. Y.

Prisiųskit prenume-
ratą už „Žvaigždę“.

Puikūs plaukai turėtų būti kiekvienos
moteries pasididžiavimo turtu, bet
pleiskanos ir naikinimo darbas eina
ranka rankon.

Ruffles

yra pleiskany mirtinuoju priešu.

Prižiūrėkit gerai savo plaukus ir gal-
vos odą pirm, negu tie paslaptingi
parazitai pakirs plaukų šaknis, apdengs
jusų galvos odą nešvariomis baltomis
lupynomis, kas bus priežastimi jusų
plaukų slinkimo.

Pirkite bonką Ruffles už 65c pas
savo vaistininę šiandien, arba 75c
tiesiog per paštą iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sta.
Brooklyn, N. Y.

"AUŠROS" 40 METŲ SUKAKTUVĖSE

(Atspauda iš "Žvaigždės")

Štai tu, anot "Tėvynės" ir "Draugo" istorinių knygų Pirmosios Dalies įtalpa:

1) "Aušros" įkurėjas apie vysk. A. Baranauską. To paties — 2) "Aušros" genezsis. 3) Aušrininkai rašytojai, pasak šliupą ir Totoraitį. 4) Turčiniško eilės "Aušrininkams". 5) (J. Pranaičiūtė Apie prof. Volterį. 6) Prof. Voiteris "Aušros" 40 metų sukaktuvių paminėjimui. 7) Pirmojo "Aušros" numerio ir kitų žymesnių — viso 40 puslapių fotografijos. 8) "Mūsų Karionių Metų" skyriuje laišakai: Dr. J. Basanavičiaus, Dr. J. Gaidžio ir S. Kušelevskio ir Dr. V. Kudirkos. Vieno Dr. Basanavičiaus laiško fotografiška fascimile (4 puslapiai). Paveikslai I-je dalyje: Namai, kur S. Daukantas gimė, Dr. Basanavičiaus namai Bulgarijoje. Dr. Basanavičius—1893 m. Vysk. A. Baranauskas, Broliai Juškevičiai: kun. Antanas ir prof. Jonas; A. J. Višteliauskas, Dr. J. Šliupas, Jurgis Mikšas, Martynas Jankus; Jubilėjimui Aušrininkų paveikslas: inž. Petras Vileišis, P. Matulionis, Dr. J. Bulota, V. Palukaitis, prel. K. Prapuolenis, J. Jablonskis, Dr. J. Basanavičius, A. Jakštas, Al. Fromas-Gužutis, kun. J. Lideikis-Mažutis, K. Sakalauskas-Vanagaitis, J. Mačys-Kėkštas, Pr. Vaičaitis, prof. K. Jaunis, Petras Kriaučiūnas, Peterburgo lietuvių grupėje, kun. S. Gimžauskas, prof. S. Volteris, M. Davaina Silvestravičius-Wewersys-Žaltys, prel. J. Maciulevičius-Maironis, Dr. P. Pietaris, Dr. J. Šliupas, Gerutis-kun. Balvočius, J. Adomaitis-Sernas, Dr. V. Kudirka, Vaižgantas-Tumas, Kmitas-kun. K. Urbanavičius, kun. A. Jusaitis ir Saulės kūrų įkurėjas — prel. A. Olšauskas.

KAINA UŽ ABU TOMU DU DOLARIU.

Tos knygos gaminamos lietuviškų laikraščių redakcijose ir knygynuose arba pas

A. MILUKAS & CO.,
3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.

"AUŠROS" 40 METŲ SUKAKTUVĖSE

Antrosios Dalies Įtampa

1) "Aušros" Paminėjimui — Jono Kriauciūno; 2) XIX Amžiaus Pabaigos Musų Dainiai — L. Šimučio, "Garso" redakt.; 3) Ginamosios Literatūros Platintojai (su paveikslais: Vysk. M. Valančiaus, Jurgio Bieliako ir Kun. Miluko, P. Mikolainio, J. Kriauciūno, Dr. P. Matulaičio, Dr. Bagdanavičiaus, Kun. Bulvičiaus, And. Dubinsko, Kunigų: M. Miežinio, A. Vieniužio, V. Juzumavičiaus, Kl. Kozmiano, P. Šilinskio, J. Katėlos, J. Žebrio, V. Dargio, A. Staniukyno, J. Naujoko, A. Civinsko, M. Gustaičio, Duobos, J. Totoraičio, A. Jusačio, M. Šedvydžio, (Vyskupo) Jurg. Matulaičio, J. Davidavičiaus; toliaus agr. Totoraičio, J. Česnos, J. Kačergio, Pr. ir A. Matulaičių, A. Daniliausko, S. Kušelevskio, P. Mikalausko); 4) "Aušra" ir Musų Prieteliai Svetur — J. O. Širvydo, "Vienybės" redaktoriaus (su paveikslais: J. O. Širvydo, J. J. Kraševskio, K. Skirmuntaitės, L. Kondratavičiaus ir T. Norbuto); 5) Tautos Atbudimas — Kun. A. Miluko; 6) Spaudos Platinimas Dzukijoje — S. E. Vitaičio, "Tėvynės" redaktoriaus; 7) Vysk. Valančiaus Intaka — Kun. N. J. Peškaus; 8) P. Mikolainio Prityrimai; 9) "Aušros" Intaka (anot. Vaižganto); 10) Amerikos Lietuvių Leidėjai — J. Pranaičiūtės, "Žvaidžės" redaktorės (su paveikslais: J. Pranaičiūtės, J. Paukščio, A. Olševskio ir kunigų: A. Miluko ir V. Varnagirio); 11) "Aušros" Pasirodymo Priežastys — Dr. Šliupo; 12) Jurgis Bielinis (Bieliakas); 13) Ex-Prezidentas A. Smetona apie Maironį; 14) Villkutaitis, "Amerikos Pirtyje" autorius apie Aušrą"; 15) Maironio žodžiai Prie Basanavičiaus Paminklo; 16) Baigiant Darbą.

KAINA UŽ ABU TOMU DU DOLARIU.

Tos knygos gaunamos lietuviškų laikraščių redakcijose ir knygynuose arba pas

**A. MILUKAS & CO.,
3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.**